

ЗАВДАННЯ

**II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії
в Харківській області
2024/2025 навчальний рік**

8 КЛАС

Max. 72 б.

Завдання I. Виконайте тестові завдання (максимум 11 балів)

- 1. Яка пам'ятка давньоруської літератури містить такі настанови? (1 бал)**
«... Паче всього – убогих не забувайте, годуйте й подавайте сироті... не давайте сильним погубити людину... гордості не майте в серці і в умі. Старих шануй, як отця, а молодих – як братів. Лжі бережися, і п'янства, і блуду, бо в сьому душа погубає і тіло. А се вам основа всього: страх божий майте вище над усе...»
А «Слово о полку Ігоревім»
Б «Руська правда» Ярослава Мудрого
В «Повчання дітям» Володимира Мономаха
Г «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона
- 2. Розширення рівноправних зв'язків Київської Русі з Візантійською імперією та європейськими державами стало наслідком (1 бал)**
А об'єднання Олегом Південної та Північної Русі під владою Рюриковичів.
Б здійснення Святославом військового походу проти Хозарського каганату.
В запровадження Володимиром Великим християнства як державної релігії.
Г укладення Ярославом Мудрим першого писаного збірника руських законів.
- 3. Які причини виникнення українського козацтва відображено в цитованому уривку «Опису України» Г. Л. де Боплана: «Пани користуються необмеженою владою не тільки над їхнім [селян] майном, але також над їхнім життям...»? (1 бал)**
А соціально-економічні
Б національно-релігійні
В культурно-ідеологічні
Г воєнно-стратегічні
- 4. Установіть відповідність між назвою соціальної групи Київської Русі та її характеристикою. (0-4 бали)**
1 ізгої
2 бояри

3 смерди

4 закупи

А представники правлячого стану в Київській Русі, які займали друге після князів панівне становище в державі.

Б особисто вільні селяни, які вели своє господарство та виконували повинності на користь держави.

В тимчасово залежні селяни, які через різні обставини змушені були відпрацьовувати землевласнику грошову позику.

Г особи, які з певних причин вийшли зі своїх соціальних груп і втратили з ними законний зв'язок.

Д люди, які перебували в повній власності землевласників (продавалися, дарувалися, передавалися в спадщину).

5. Установіть відповідність між назвами періодів історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх. **(0-4 бали)**

1. Стародавня історія України

2. Русь за перших князів

3. Розквіт Русі-України

4. Русь за часів роздробленості

А Християнізація, «Змієві вали», «тесть Європи», «Руська правда».

Б Привласнююче господарство, археологічна культура, осілий спосіб життя, Велике розселення слов'ян.

В Князівські усобиці, удільні землі, федеративна монархія, «Правда Ярославичів».

Г Язичництво, полюддя, уроки, погости.

Завдання II (максимум балів – 8)

Проаналізуйте наведену картосхему.

Перебіг яких подій відображено на картосхемі? (2 бали) Визначте причини та наслідки цих подій за запропонованою схемою(6 балів).

Причини	Назва подій	Наслідки

Завдання III (максимум балів – 8)

Уважно прочитайте уривки з історичних джерел.

Про які події йдеться в наведених уривках тексту? Розташуйте їх у хронологічній послідовності.

А «І прибігло половців багато в Руську землю, і говорили вони руським князям: «Якщо ви не поможете нам, [то] ми нині порубані були, а ви завтра порубані будете». І була рада всіх князів у городі Києві, [і] нарадились вони так: «Лучче б нам зустріти їх на чужій землі, аніж на своїй»

Б «Більше вже не хочу мститися - хочу тільки взяти з вас невелику данину. Дайте мені від кожного двору по три голуби і по три горобці...»?

В «Пощо ми губимо Руську землю, самі проти себе зваду маючи? ... Відтепер з'єднаймося в одне серце і обережімо Руську землю. Кожен хай держить отчину свою...»

Г «...государ Ягайло, великий князь, з усіма своїми ще не хрещеними братами, ближніми,...що проживають на його землях, жагуче бажає й просить прийняти їх у католицьку віру святої римської церкви... Нарешті, князь Ягайло обіцяє свої литовські й руські землі навек приєднати до королівства Польського».

Критерії оцінювання: визначення подій (кожна по 1 балу) – 4 бали; розташування їх у хронологічній послідовності – 4 бали.

Завдання IV (максимум балів – 16)

Складіть історичний портрет діяча, чиє зображення ви бачите. Які його діяння вражають вас найбільше? Чому?

Критерії оцінювання: установлення прізвища історичного діяча – 1 бал; знання фактичного матеріалу – 9 балів; дотримання структури написання історичного портрета, логічність і послідовність викладу – 6 балів.

Завдання V (максимум балів – 4)

➤ **За фактами біографії встановіть історичного діяча.**

1. Його подорож, що поклала початок ері географічних досліджень, відкрила для європейців два нових континенти для розміщення неухильно зростаючого населення і забезпечила їх корисними копалинами та сировиною, що дозволило змінити економіку Європи.

2. Діяч Реформації, засновник протестантського вчення. У 1541 р. встановив у Женеві своєрідний теократичний режим, за що одержав прізвисько «жєневський папа».

Критерії оцінювання: правильно названа постать історичного діяча – по 2 бали за кожену відповідь.

Завдання VI (максимум балів – 25)

Український історик Ю. Терещенко у своїй книзі «Україна: європейський світ» стверджує, що «утвердження влади Гедиміновичів в Україні, яке до того не супроводжувалося культурною асиміляцією

литовської знаті, тривалий час не перешкоджало державно-політичному буттю українського народу».

- Наскільки, на вашу думку, справедлива така оцінка становища українських земель у складі Великого князівства Литовського?
- Охарактеризуйте суспільний устрій та господарське життя українських земель у складі князівства.

Критерії оцінювання: наявність власної позиції – 2 бали; обґрунтування власної позиції – 5 балів; використання історичних фактів – 12 балів; логічність викладу матеріалу – 3 бали; аргументація висновків – 3 бали.